

„Kūrybinių partnerysčių“ tyrimai Jungtinėje karalystėje

„Creativity, Culture and Education“ (CCE) („Kūrybiškumas, kultūra ir švietimas“) yra tarptautinė ne pelno siekianti nevyriausybinė organizacija, kurios specializacija – kurti ir įgyvendinti mokyklose programas, skatinančias siekti daugiau, gerinančias pasiekimus ir elgesį, taip pat įtraukiančias tėvus į vaikų ugdymo procesą. CCE buvo atsakinga už svarbiausios Jungtinės Karalystės Vyriausybės kūrybiškumą skatinančios programos „Kūrybinės partnerystės“ įgyvendinimą. Programą pradėta įgyvendinti 2002 m., o 2008-2011 m. ji buvo įgyvendinama beveik 4 000 mokyklų (22% visų Anglijos mokyklų).

Programos mastas ir poveikis, kuriuos pagrindė išsamūs moksliniai tyrimai ir įvertinimas, susilaukė didelio tarptautinio dėmesio. CCE, pavesdama daugumai svarbiausių JK universitetų ir mokslinio tyrimo agentūrų išanalizuoti skirtingų „Kūrybinių partnerysčių“ programos aspektų poveikį, sukaupė beprecedentę mokslinių tyrimų biblioteką. Skaitytojams pateikiame pagrindinių CCE užsakytu atliktų mokslinių tyrimų santrauką kartu su nuorodomis į galutines ataskaitas, kurias galima parsisiųsti.

1. Mokymosi realiame pasaulyje centras (Centre for Real-World Learning) Kūrybingumo augimas

Šiuo tyrimu analizuojama galimybė sukurti sistemą, kuri padėtų įvertinti konkretaus besimokančio asmens kūrybinius polinkius, ir tokią sistemą naudoti planuojant kūrybingumo augimą. Atliekant tyrimą buvo išbandyta priemonė, apimanti 5 įpročius ir 15 papildomų įpročių, ir nustatyta, kad vertinimo priemonės koncepcija yra pagrįsta ir mokytojams tinkama. Taip pat buvo nustatyta, kad šiuo metu tokia priemonė turėtų būti naudojama ugdomajam vertinimui atlikti ir kad reikėtų tolesnių mokslinių tyrimų siekiant išbandyti galimybę naudoti šią priemonę apibendrinamajam vertinimui.

<http://www.creativitycultureeducation.org/progression-in-creativity-developing-new-forms-of-assessment>

2. Notingemo universitetas Menininko pedagogika „Kūrybinių partnerysčių“ programą įgyvendinančiose mokyklose

Vykdam šį tyrimą buvo atliktos nuodugnios pagal „Kūrybinių partnerysčių“ programą dirbančių menininkų taikomų pedagogikos priemonių pasakojimo analizės. Tyrimas buvo atliekamas atsižvelgiant į UNESCO „keturis švietimo ramsčius“ – mokymasis sužinoti / mokymasis daryti / mokymasis gyventi kartu / mokymasis būti – ir parodė, kaip menininkų naudojamos priemonės veiksmingai suderina visus keturis ramsčius. Atliekant tyrimą išskirta 19 atskirų priemonių, kartu pateikti pavyzdžiai iš darbo mokyklose, taip pat pateikta daug pasiūlymų, susijusių su būsimų mokytojų tobulinimo programų refleksija.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-signature-pedagogies-project>

3. Kembridžo Universitetas „Kūrybinių partnerysčių“ programa ir mokinių gerovė

Šiuo tyrimu siekiama išanalizuoti kūrybiškų mokymo ir mokymosi metodų poveikį jaunų žmonių gerovei. Tyrimas atliktas atsižvelgiant į kitus tyrimus, kuriuos tyrėjas mini ataskaitoje, ir iškeliant prielaidą, kad vyraujantys mokymo metodai tam tikra prasme kenkia mokinių gerovei. Tyrimas remiasi apsisprendimo teorija, atliekant tyrimą 40-yje mokyklų panaudoti novatoriški klausimynai, derinant juos su apsilankymais ir stebėjimu mokyklose, tokiu būdu siekiant gauti gerai apgalvotas ir teorijomis pagrįstas išvadas. Išvados daroma prielaida, kad „Kūrybinių partnerysčių“ programos įgyvendinimas padarė teigiamą įtaką mokinių gerovei, ir ataskaitoje rekomenduojama panašias iniciatyvas įgyvendinti visose mokyklose.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-impact-of-creative-partnerships-on-the-wellbeing-of-children-and-young-people>

4. Nacionalinis švietimo mokslinių tyrimų fondas (National Foundation for Educational Research) Mokymosi stebėjimas – pasiekimai ir lankomumas

Vykdamas šiuos tyrimus buvo atliktos plataus masto „Kūrybinių partnerysčių“ programos poveikio statistinės analizės. Įspūdingiausi rezultatai gauti atliekant tyrimą, susijusį su jaunais žmonėmis, kurie nesidomi švietimu ir kuriems gresia būti išmestiems iš mokyklos. Buvo analizuojamas programos poveikis mokinių elgesiui 2008 m. (trečia nuoroda žemiau pateiktame sąrašė). Tyrimo išvada – pamokų nelankymas sumažėjo beveik 1/5, taigi daroma prielaida, kad poveikis yra „reikšmingas švietimo požiūriu“, o toks rezultatas yra retas įgyvendinant planuotas intervencijas.

Šie tyrimai paremti tiksliais metodais (vykdant JK kultūros, žiniasklaidos ir sporto ministerijos Kultūros ir sporto (CASE) projektą, apie kurį daugiau informacijos pateikiama toliau, šie tyrimai pavadinti pavyzdiniais). Tyrimai nurodo poveikio reikšmę, kuri gaunama atskiriant kitus kintamuosius dydžius ir paliekant tik „Kūrybinių partnerysčių“ programos poveikį. Tačiau šių tyrimų rezultatus lengviau suprasti kartu skaitant apie kitus CCE kokybinius mokslinius tyrimus, kur išsamiau apibūdinamos poveikį sukėlusios priemonės ir veikla. Tinkami tokių mokslinių tyrimų pavyzdžiai pateikiami toliau – tai Pradinio ugdymo raštingumo centro tyrimas, Kembridžo universiteto ir Atvirojo universiteto ataskaitos.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-longer-term-impact-of-creative-partnerships-on-the-attainment-of-young-people>

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-impact-of-creative-partnerships-on-pupil-behaviour>

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-impact-of-creative-partnerships-on-attainment-and-attendance-in-2008-9-and-2009-10>

<http://www.creativitycultureeducation.org/impact-of-creative-partnerships-on-young-peoples-behaviour-and-attainment-2010>

5. Švietimo standartų biuras (Office for Standards in Education) „Kūrybinių partnerysčių“ programą apibūdinančios ataskaitos

Šioje 2010 m. Švietimo standartų biuro atliktoje apklausoje įvertinta ir parodyta, kaip 44 mokyklos (18 iš jų – „Kūrybinių partnerysčių“ programoje dalyvavusios mokyklos) naudojo kūrybiškus mokymosi metodus, taip pat įvertintas tokių metodų poveikis mokinių pasiekimams ir asmeniniam tobulėjimui. Apklaustos mokyklos

siekė, kad jų mokiniai savarankiškai užduotų klausimus, susietų idėjas, mąstyti kūrybiškai, veiksmingai mestų iššūkį ir dalyvautų, taip pat mokėtų apmąstyti, kaip jiems sekasi mokytis. Inspektoriai nustatė, kad beveik visose apklaustose mokyklose buvo veiksmingai naudojami kūrybiški mokymosi metodai ir kad tai turėjo „pastebimą ir teigiamą poveikį mokinių asmeniniam tobulėjimui bei jų pasirengimui gyvenimui už mokyklos ribų“. Be to, buvo nustatyta, kad mokyklose, kurios susiduria su sunkumais (didesnis nei vidutinis mokinių skaičius mokykloje gauna nemokamą maitinimą, į mokyklą priimamų mokinių pasiekimų lygis žemas, didelis mokinių judumas), padėtis pagerėjo labiausiai pagal grupę kriterijų.

<http://www.creativitycultureeducation.org/learning-creative-approaches-that-raise-standards>

2006 m. Švietimo standartų biuro parengtoje ataskaitoje nurodyta, kad įgyvendinus „Kūrybinių partnerysčių“ programą jauni žmonės ėmė siekti daugiau ir pagerėjo jų pasiekimai, taip pat patobulėjo mokytojų įgūdžiai ir padidėjo jų kūrybiškumas. Inspektoriai pastebėjo, kad mokiniams buvo naudinga dirbti su kūrėjais, nes tai ypač prisidėjo prie jų asmeninio tobulėjimo ir socialinės raidos. Tyrime dalyvavusių mokyklų mokiniams įsitraukus į įgyvendinamas iniciatyvas sustiprėjo jų asmeniniai ir socialiniai įgūdžiai. Ataskaitoje nustatyti teigiami programų rezultatai – pasikeitę nuostatos ir elgesys, pastebimas kūrybiškų darbo metodų naudojimas. Taip pat užfiksuota, kad „veiksmingiausios programos turėjo realų tikslą, o tai didino mokytojų ir mokinių motyvaciją“. Visose apklaustose mokyklose buvo įrodymų, kad tuo metu, kai buvo įgyvendinama „Kūrybinių partnerysčių“ programa, mokinių pasiekimai pagerėjo.

<http://www.creativitycultureeducation.org/creative-partnerships-initiative-and-impact>

6. Pradinio ugdymo raštingumo centras (Centre for Literacy in Primary Education) Tėvų dalyvavimas: „Jų mokymasis tampa Jūsų kelione“

Šį mokslinį tyrimą atlikti paskatino ankstesniuose tyrimuose išgirsti pasakojimai ir pastebėjimai (Safford ir Barrs, 2005 m.; Ellis ir Safford, 2005 m.), kad vaikai su savo tėvais daug labiau dalijasi džiaugsmu, kurį patiria dalyvaudami mokykloje įgyvendinamuose kūrybiniuose projektuose, nei tėvams pasakoja apie mokymąsi pagal pagrindinę raštingumo ir skaitmeninio raštingumo ugdymo programą. Šio tyrimo duomenys patvirtina, kad, pasak tėvų-respondentų, kai vaikai dalyvauja trumpalaikiuose ar ilgalaikiuose kūrybiniuose projektuose, jie apie savo patirtį daug pasakoja namie. Kadangi tėvų dalyvavimas yra vienas esminių veiksnių didinant besimokančiųjų motyvaciją ilgiau mokytis švietimo įstaigose, šis tyrimas netiesiogiai leidžia daryti prielaidą, kad „Kūrybinių partnerysčių“ programa gali padidinti tikimybę, jog jauni žmonės rinksis pasilikti švietimo sistemoje.

<http://www.creativitycultureeducation.org/their-learning-becomes-your-journey-parents-respond-to-childrens-work-in-creative-partnerships>

7. Kembridžo universitetas „Kūrybinių partnerysčių“ programos pedagogika

Vykdam šį tyrimą, buvo analizuojami sėkmingai dirbusių kviestinių kūrėjų-partnerių pedagogikos metodai, padėję perkeisti mokinių požiūrį į mokymąsi ir mokymosi motyvaciją – ypač nepatenkintų mokinių, kurie nenoriai eina į mokyklą. Buvo nagrinėjama, kaip perkelti tokio perkeitimo poveikį į kitas ugdymo programos dalis, ypač į matematiką ir gamtos mokslus, nes jų populiarumas mokinių tarpe pastaraisiais metais sumažėjo. Ir galiausiai, tyrimu buvo siekiama išanalizuoti, koku mastu pedagogikos metodus, kuriuos naudojo sėkmingai dirbę kviestiniai partneriai, gali perimti kiti (tiek jų kolegos menininkai, tiek mokytojai). Nors mokytojams perimant menininkų pedagogikos metodus iškilo iššūkių, yra pagrindo manyti, kad kūrybiškas

požiūris į mokymą yra labai veiksmingas, ypač stengiantis pasiekti mažiausiai besidominčius mokinius. Tyrimo ataskaitoje pateikiama naudingų patarimų, kaip siekti profesinio tobulėjimo ir kaip plėtoti mokytojų ir kūrėjų bendradarbiavimo iniciatyvas.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-pedagogy-of-creative-practitioners-in-schools>

8. Atvirasis universitetas Mokyklos kultūra

Remiantis anksčiau atliktais tyrimais ir pasakojimais, buvo galima manyti, kad „Kūrybinių partnerysčių“ programa prisidėjo prie mokytojų ir mokinių santykių gerinimo, mokymosi motyvacijos didinimo, požiūrio į mokyklą vietos bendruomenėje gerinimo. Tyrėjai atliko literatūros apžvalgą ir 5 nuodugnius atvejo tyrimus. Jie apibrėžė tris kūrybiškos mokyklos kultūros sudedamąsias dalis ir aptarė, kaip „Kūrybinių partnerysčių“ programa prisidėjo prie jų stiprinimo. Nors tyrėjai aiškina, kad būtų per daug paprasta teigti, jog „Kūrybinių partnerysčių“ programa turėjo lemiamos įtakos mokyklos kultūrai, jie nustatė, kad programa turėjo poveikį – ji sustiprino taikomus metodus ir padėjo mokyklos kultūrai plėtotis taip, kaip ši nebūtų plėtojusi, jei ne programa. Visoms analizuotoms mokyklos kultūros sudedamosioms dalims būdinga tai, kad jauni žmonės yra gerbiami, nuolat atsižvelgiama į jų nuomonę ir jie raginami aktyviai dalyvauti formuojant mokyklos kultūrą. Ir jei tokiu būdu jauni žmonės ima jausti atsakomybę už mokymąsi, yra pagrindo manyti, kad jie greičiausiai neatmes jo kaip prievolės ar kaip nereikalingo.

<http://www.creativitycultureeducation.org/ethos-and-culture-in-schools-in-challenging-circumstances-a-policy-first-publication>

9. Atvirasis universitetas Jaunimo balsas

„Kūrybinių partnerysčių“ programa sustiprino jaunų žmonių vaidmenį mokyklos gyvenime. Iš dalies tai buvo pasiekta formuluojant klausimus, kurie užduoti planuojant ir vertinant projektus; tokios planavimo ir vertinimo sistemos naudojimas yra projektų finansavimo sąlyga. Įgyvendinant „Kūrybinių partnerysčių“ programą mokyklose kartais buvo pastebimos ryškios kultūrinės permainos, taip pat didesni lūkesčiai dėl to, ką jauni žmonės gali padaryti ir kur jie turėtų dalyvauti, pavyzdžiui, mokyklos valdyje. Mokytojai ir kuriantys praktikai dažnai būdavo nustebę matydami, ko jauni žmonės gali pasiekti. Šis tyrimas rodo, kad kūrybiškas mokymas ir mokymasis taip pat yra ypatingai orientuoti į vaiką ir jauną žmogų, kurie iš tiesų susidomi mokymosi procesu ir ima vertinti ugdymą kaip aktualų ir skirtą asmeniškai jiems.

<http://www.creativitycultureeducation.org/youth-voice-in-the-work-of-creative-partnerships>

10. Kultūros ir sporto programos (CASE) ataskaita

Atliekant tyrimą pagal Kultūros ir sporto programą, buvo naudojami sisteminiai peržiūros metodai ir analizuojama atitinkama literatūra bei pasaulyje atlikti tyrimai. Vienas iš atrinktų tyrimų, kurio duomenys yra aukštos kokybės, yra „Kūrybinių partnerysčių“ programos poveikio tyrimas (Kendall L., Morrison J., Yeshanew T., Sharp C. (2008) „Kūrybinių partnerysčių“ programos ilgalaikis poveikis jaunų žmonių pasiekimams. 2005 ir 2006 m. rezultatai. Baigiamoji ataskaita“ (The longer-term impact of creative partnerships on the attainment of young people: results from 2005 and 2006. Final report). Slough: Nacionalinis švietimo mokslinių tyrimų fondas (National Foundation for Educational Research). Buvo išgauti išsamūs atrinktų tyrimų duomenys, atliktas kokybės vertinimas, o rezultatai susintetinti siekiant gauti atsakymus į nuodugnios peržiūros keliamą klausimą. Peržiūra leidžia daryti prielaidą, kad, apskritai kalbant,

nors tiriant kultūros poveikį jaunų žmonių mokymuisi paskelbta daug ataskaitų ir apdorota daug duomenų, tik nedaugelis tyrimų yra pakankamai tikslūs ir gerai parengti. Tokiu būdu galime daryti išvadą, kad šiuo metu turima įrodymų bazė yra silpna ir ateityje patartume nukreipti investicijas į mažesnį skaičių, bet geriau parengtų tyrimų ir vertinimo programų.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-longer-term-impact-of-creative-partnerships-on-the-attainment-of-young-people-results-from-2005-and-2006>

11. „PriceWaterhouseCoopers“ ataskaita

Šioje „PriceWaterhouseCoopers“ ataskaitoje įvertintos ekonominės „Kūrybinių partnerysčių“ programos kaštai ir nauda, remiantis sukurtu ir pritaikytu loginiu modeliu – sudėtingu perdavimo mechanizmo žemėlapiu, pagal kurį į programą įdėti indėliai daro poveikį kiekvienam potencialiam naudos gavėjui (mokiniam ir jų tėvams bei mokykloms ir mokytojams). Be kita ko, loginis modelis parodo, kad programa daro poveikį mokiniams, nes dėl geresnių akademinų pasiekimų jie ateityje daugiau uždirba; visuomenei, nes sumažėja atskirtis ir su ja susijusių socialinių pasekmių mastas; taip pat mokytojams ir mokykloms, nes padidėja mokytojų entuziazmas ir sumažėja mokyklų samdymo bei darbuotojų išlaikymo išlaidos. Apskritai, apytikriai skaičiuojama, kad „Kūrybinių partnerysčių“ programa jau davė arba, tikimasi, duos šiek tiek mažiau nei 4 mlrd. svarų sterlingų grynosios teigiamos ekonominės naudos. Jei šią naudą išreikštume kaip kaštų ir naudos santykį, ataskaitoje apytikriai skaičiuojama, kad kiekvienas į programą investuotas svaras sterlingų duoda 15,30 svaro sterlingų naudą. Nors šioje ataskaitoje tiesiogiai nekalbama apie tai, kaip išlaikyti jaunų žmonių motyvaciją mokytis švietimo institucijose, ji labai sustiprina tokių pastangų vertę, o skaitydami šią ataskaitą kartu su kitomis tyrimų ataskaitomis matome, kad tokio tipo metodai, kokie naudojami „Kūrybinių partnerysčių“ programoje, gali duoti didelės asmeninės naudos ir padaryti išmatuojamą socialinį poveikį.

<http://www.creativitycultureeducation.org/the-costs-and-benefits-of-creative-partnerships>